

Η ομιλία του Σεβασμιωτάτου στην Ι. Μ. Αγίας Κυριακής :

«Ξένον τόκον ἰδόντες, ξενωθῶμεν τοῦ κόσμου, τὸν νοῦν εἰς οὐρανὸν μεταθέντες».

Ἀνάμεσα στὰ δεκάδες «χαῖρε» πού ἀπηύθυνε καί ἀπόψε ὁ ἱερός ποιητής τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου πρὸς τὴν Πάναγνη Κόρη τῆς Ναζαρέτ καί Μητέρα τοῦ Κυρίου, ἀπηύθυνε καί πρὸς ὅλους ἐμᾶς, πού προστρέξαμε στοὺς ἱεροὺς ναοὺς μας γιὰ νὰ τὴν ὑμνήσουμε καί νὰ τῆς ἐκφράσουμε τὴν ἀγάπη καί τὸν σεβασμὸ μας, μιὰ προτροπὴ καί μιὰ πρόσκληση. Τί μᾶς εἶπε ὁ ἱερός ὑμνογράφος; «Ξένον τόκον ἰδόντες, ξενωθῶμεν τοῦ κόσμου».

Μᾶς κάλεσε, δηλαδή, νὰ ἀποξενωθοῦμε ἀπὸ τὸν κόσμο βλέποντας τὸν ξένο, τὸν παράξενο καί ἀσυνήθιστο τόκο τῆς Παναγίας Παρθένου, δηλαδή τὸν Χριστό.

Καί τὸν ὀνομάζει ξένο καί ἀσυνήθιστο, γιατί ὁ Χριστός, ἂν καί γεννήθηκε ὡς ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν Παναγία μας, δέν ἦταν ἓνας συνηθισμένος ἄνθρωπος, ὅπως ὅλοι ἐμεῖς, καί οὔτε γεννήθηκε μέ τὸν τρόπο πού γεννῶνται οἱ ἄνθρωποι. Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος γέννησε τὸν Υἱό καί Λόγο τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἔλαβε τὴν ἀνθρώπινη σάρκα καί προσέλαβε τὴν ἀνθρώπινη φύση, ἀλλὰ δέν διατήρησε καί τὴ θεία του φύση. Ἐλαβε τὴν ἀνθρωπότητα, χωρὶς ὅμως νὰ χωρισθεῖ ἀπὸ τὴ θεότητα. Καί αὐτὴ ἡ ἔνωση τῶν δύο φύσεων στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ἔνωση πού ἔγινε ἐφικτὴ διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, κάνει τὸν Υἱό τῆς Παρθένου, κάνει τὸν Θεάνθρωπο Κύριο, ὄντως «ξένον τόκον».

Ὅμως ὁ Θεός δέν ἔγινε ἄνθρωπος οὔτε γεννήθηκε ἀπὸ τὴν Παναγία Παρθένο μέ αὐτὸν τὸν ὑπερφυσικὸ τρόπο γιὰ νὰ ἐντυπωσιάσει τοὺς ἀνθρώπους. Γεννήθηκε ὡς ἄνθρωπος, «ἵνα θεὸν τὸν Ἀδάμ ἀπεργάσῃται». Ἐγινε ἄνθρωπος γιὰ νὰ κάνει τὸν ἄνθρωπο θεό.

Καί πῶς γίνεται ὁ ἄνθρωπος θεός; Γίνεται ὅταν ἀποχωρισθεῖ ἀπὸ τὰ στοιχεῖα μετὰ ὅποια συνδέεται ἡ ἀνθρώπινη φύση του, ὅταν ἀποδεσμευθεῖ ἀπὸ τὸν κόσμο, ὅταν θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸ του ξένο πρὸς τὸν κόσμο.

Καί ὅπως ὁ Θεός δέν μᾶς ἔσωσε ἀπὸ τὸν οὐρανό, ἀλλὰ ἦρθε στή γῆ γιὰ νὰ μᾶς σώσει, καί δέν ἦρθε ἀπλῶς, ἀλλὰ «ἐκένωσεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβών», ἔτσι μᾶς καλεῖ καί ἐμᾶς νὰ ἀδειάσουμε τὸν ἑαυτὸ μας ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα γιὰ νὰ οἰκειωθοῦμε τὰ θεῖα καί οὐράνια, γιὰ νὰ μεταθέσουμε τὸν νοῦ μας, ὅπως μᾶς συστήνει ὁ ἱερός ὑμνογράφος, «εἰς οὐρανόν». «Τὸν νοῦν εἰς οὐρανὸν μεταθέντες».

Αὐτό πού καλούμεθα νὰ κάνουμε, δέν εἶναι νὰ ἐγκαταλείψουμε τὸν κόσμο, ἀλλὰ τὴν νοοτροπία του, τίς συνήθειες του, τὰ πάθη του, τὴν ἁμαρτία, τίς δεσμεύσεις καί τίς ἐξαρτήσεις ἀπὸ τὰ ὑλικά πράγματα καί ὅσα τὰ ἀκολουθοῦν. Εἶναι νὰ ἀναθεωρήσουμε τίς προτεραιότητές μας, νὰ ἱεραρχήσουμε τοὺς στόχους μας. Νὰ ρωτήσουμε τὸν ἑαυτὸ μας καί

νά απαντήσουμε μέ είλικρίνεια: τί εἶναι πιό σημαντικό γιά ἐμᾶς; ὁ κόσμος ἢ ὁ Θεός; Ἡ γῆ ἢ ὁ οὐρανός. Ἄν ἡ ἀπάντηση εἶναι ὁ Θεός καί ὁ οὐρανός, ἄς ἀκολουθήσουμε τήν προτροπή τοῦ ἱεροῦ ὑμνογράφου. Ἄς στρέψουμε τόν νοῦ μας στόν οὐρανό καί ἄς τόν ἀφήσουμε νά ἀπομακρυνθεῖ ἀπό τήν ἐπίδραση τῶν ἐγκοσμίων καί ὑλικῶν πραγμάτων, τῶν ἐπιθυμιῶν καί τῶν ἀδυναμιῶν μας καί νά στραφεῖ πρὸς τόν Θεό.

Αὐτό ἀκριβῶς μᾶς ὑποδεικνύει καί ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος, ἡ Παναγία μας, τήν ὁποία ὑμνήσαμε καί ἀπόψε ψάλλοντας τήν τρίτη στάση τῶν Χαιρετισμῶν της. Ἀπό τήν ἡμέρα κατά τήν ὁποία οἱ εὐσεβεῖς γονεῖς της, ὁ Ἰωακείμ καί ἡ Ἄννα, τήν παρέδωσαν στούς ἱερεῖς τοῦ ναοῦ γιά νά παραμείνει στά Ἅγια τῶν Ἀγίων, ἡ Παναγία ἔζησε τήν ξενιτεία, τήν ἀπομάκρυνση ἀπό τόν κόσμο, ὄχι τοπικά ἀλλά πνευματικά.

Ζοῦσε στόν κόσμο, ζοῦσε μέσα στήν Ἱερουσαλήμ, ἀλλά δέν ἄφηνε τόν ἑαυτό της νά ἐπηρεάζεται ἀπό ὅ,τι συνέβαινε γύρω της. Δέν ἄφηνε τόν ἑαυτό της νά ἀπασχολεῖται μέ κοσμικές μέριμνες καί φροντίδες. Εἶχε στραμμένο τόν νοῦ της πρὸς τόν Θεό, πρὸς τόν οὐρανό, καί αὐτό πού τήν ἐνδιέφερε ἦταν ὄχι νά ἀρέσει στούς ἀνθρώπους ἀλλά νά ἀρέσει στόν Θεό· ὄχι νά εὐχαριστεῖ καί νά ἱκανοποιεῖ μέ τίς ἐπιλογές της τούς ἀνθρώπους ἀλλά νά εὐχαριστεῖ καί νά ἱκανοποιεῖ μέ τή ζωή της τόν Θεό.

Καί αὕτη ἡ προσήλωση τῆς Παναγίας μας στόν Θεό προσεῖλκυσε τήν προσοχή του καί τή χάρη του. Καί ἔτσι ἀναδείχθηκε «κεχαριτωμένη», ἀναδείχθηκε κατάλληλη νά φέρει στόν κόσμο τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ καί νά γίνει Μητέρα τοῦ Κυρίου μας καί μητέρα ὅλων τῶν ἀνθρώπων.

Καί αὕτη ἡ στάση τῆς Παναγίας μας, αὕτη ἡ στροφή της πρὸς τόν οὐρανό δέν ἦταν οὔτε προσωρινή οὔτε παροδική. Ἦταν μόνιμη, γιατί, ὅπως λέγει καί ὁ Χριστός, «ὅπου εἶναι ὁ θησαυρός σου ἐκεῖ εἶναι καί ἡ καρδιά σου». Καί ἡ καρδιά τῆς Παναγίας μας ἦταν στραμμένη πάντοτε στόν οὐρανό, γιατί ἐκεῖ ἦταν ὁ θησαυρός, ὁ Θεός. Γι' αὐτό καί ὄχι μόνο «ἀνεδείχθη» ἡ ἴδια «οὐρανός», ἀλλά ἀποδείχθηκε καί «πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν». Καί ἐκεῖ βρίσκεται πάντοτε, δίπλα στόν θρόνο τοῦ Υἱοῦ της, καί δέχεται τά αἰτήματα τῶν ψυχῶν μας καί τήν ἀγάπη μας, ἀλλά καί μᾶς ἀναμένει νά φθάσουμε καί ἐμεῖς, ἀκολουθώντας τό παράδειγμά της, σύμφωνα μέ τήν προτροπή τοῦ ποιητοῦ τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου πού ἀκούσαμε ἀπόψε: «Ξένον τόκον ἰδόντες ξενωθῶμεν τοῦ κόσμου, τόν νοῦν εἰς οὐρανόν μεταθέντες».

Ἡ ομιλία του Σεβασμιωτάτου στην Αλεξάνδρεια :

«Χαῖρε, ὀλκάς τῶν θελόντων σωθῆναι· χαῖρε, λιμήν τῶν τοῦ βίου πλωτῆρων».

Ἀνεξάντλητες εἶναι οἱ παρομοιώσεις τίς ὁποῖες χρησιμοποιεῖ ὁ ἐμπνευσμένος ποιητής τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου προκειμένου νά ἐγκωμιάσει καί νά ὑμνήσει τήν Παναγία Παρθένο, τήν Ὑπέρμαχο Στρατηγό. Καί ἀπό τίς πολλές πού ἀκούσαμε καί ἀπόψε, ψάλλοντας τήν τρίτη

στάση τῶν Χαιρετισμῶν της, ἅς σταθοῦμε σέ αὐτές τίς δύο πού περιλαμβάνονται στὸν δέκατο ἑβδομο οἶκο τοῦ Ἀκαθίστου. «Χαῖρε, ὀλκάς τῶν θελόντων σωθῆναι· Χαῖρε, λιμὴν τῶν τοῦ βίου πλωτῆρων».

Χαῖρε, τῆς λέγει ὁ ποιητής, ἐσύ πού εἶσαι τό πλοῖο γιά ὅσους θέλουν νά σωθοῦν. Χαῖρε, ἐσύ πού εἶσαι τό λιμάνι γιά ὅλους ἐκείνους πού πλέουν στό πέλαγος τῆς ζωῆς.

Πλοῖο καί λιμάνι ταυτόχρονα ἡ Παναγία μας. Πῶς ὅμως εἶναι δυνατόν νά εἶναι καί τά δύο συγχρόνως;

Παράδοξο γιά τὴν ἀνθρώπινη λογική, ἐφικτό ὅμως ὅταν πρόκειται γιά τὴν Παναγία Παρθένο, στό πρόσωπο τῆς ὁποίας συνδυάστηκαν τὰ ἀσυνδύαστα καί συνταιριάσθηκαν τὰ ἀταίριαστα γιά τὸν νοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Παρθένος καί συγχρόνως Μητέρα. Παρθένος καί πρό τόκου καί μετὰ τόκον. Μετέστη στὸν οὐρανὸ ἀλλὰ δὲν ἀπέστη ἀπὸ τῆ γῆ. Πρέσβειρα καί μεσίτρια τῶν ἀνθρώπων στὸν θρόνο τοῦ Υἱοῦ της ἀλλὰ συγχρόνως καί ἐγγυήτρια τῆς σωτηρίας μας. Διότι, ὅπως ψάλλει μέ ἄλλη εὐκαιρία ὁ ἱερός ὑμνογράφος, «ἐπ’» αὐτῇ, «ἀμφότερα ὠκονομήθη».

Στό πρόσωπο, λοιπόν, τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου συναντῶνται οἱ πιὸ διαφορετικές ιδιότητες ὅχι κατὰ ἀνθρώπινη βούληση ἀλλὰ κατὰ θεία οἰκονομία, καί γι’ αὐτό καί «πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς ἀπαύστως» τὴν «μεγαλύνομεν». Γι’ αὐτό καί δὲν εἶναι σχῆμα λόγου οὔτε ὑπερβολή ὁ στίχος τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου πού προανέφερα, καί μέ τὸν ὁποῖο ἐγκωμιάζεται ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος καί ὡς πλοῖο καί ὡς λιμένας.

Εἶναι ὥντως «ὀλκάς τῶν θελόντων σωθῆναι», γιατί ἡ Παναγία μας ἔχει τὴ χάρη καί τὴ δύναμη ἀπὸ τὸν Υἱὸ της νά μεταφέρει μέ ἀσφάλεια ὅσους ἐμπιστεύονται τῇ ζωῇ τους σ’ Αὐτήν στὸν Υἱὸ της καί στὴ σωτηρία. Εἶναι αὐτὴ πού ἀναλαμβάνει τὸν καθένα ἀπὸ ἐμᾶς, ὁ ὁποῖος στρέφεται πρὸς Ἐκείνη μέ σεβασμὸ καί ἀγάπη καί τὴν ἀντιμετωπίζει ὡς μητέρα του, καί τὸν προστατεύει ἀπὸ τοὺς κινδύνους πού διατρέχει στό πέλαγος τῆς ζωῆς, τὸν προφυλάττει ἀπὸ τίς καταιγίδες τῶν θλίψεων καί τῶν δοκιμασιῶν, τὸν κρατᾷ ἀπὸ τὸ χέρι γιά νά μὴν παρασυρθεῖ ἀπὸ τὰ κύματα τῶν πειρασμῶν, τὸν στηρίζει μέ τὴν ἀγάπη καί τίς πρεσβεῖες της καί δὲν τὸν ἀφήνει νά χαθεῖ καί νά ταλαιπωρηθεῖ ἀναζητώντας μόνος του τὴ σωτηρία στὴ θάλασσα τοῦ κόσμου.

Εἶναι ὅμως καί λιμάνι γιά ἐκείνους πού ταξιδεύουν, ὅπως τὰ πλοῖα μέσα στὴ θάλασσα. Γιατί ἡ θάλασσα δὲν εἶναι πάντοτε ἡρεμὴ καί γαλήνια, εἶναι συχνά ταραγμένη καί τρικυμισμένη ἀπὸ τὸν ἄνεμο καί τὴν καταιγίδα, καί ὁ ὀρίζοντας εἶναι σκοτεινός καί δὲν μποροῦν νά διακρίνουν οὔτε τὴ στεριά οὔτε τίς ξέρες στίς ὁποῖες κινδυνεύουν νά πέσουν καί νά καταστραφοῦν. Γι’ αὐτό καί ἀναζητοῦν ἓνα λιμάνι γιά νά προφυλαχθοῦν, γιά νά ἀναπαυθοῦν, γιά νά ἀναλάβουν δυνάμεις καί νά ξεκινήσουν καί πάλι τό ταξίδι τους. Καί αὐτό τό λιμάνι εἶναι ἡ Παναγία μας.

Γιατί ποιὸς ἀπὸ ἐμᾶς, ὁ ὁποῖος δοκιμάσθηκε ἀπὸ καταιγίδες καί τρικυμίες στὴ ζωὴ του, ἀπὸ δυσκολίες καί προβλήματα, ἀπὸ ἀσθένειες

καί θλίψεις, από πειρασμούς και συκοφαντίες, από την κακία των ανθρώπων και την πονηρία του διαβόλου, δεν γαλήνευσε, δεν αναπαύθηκε, δεν αίσθάνθηκε τό μητρικό χέρι της Παναγίας μας να σφογγίζει τά δάκρυά του, να τον παρηγορεί και να τον ενισχύει, όταν έστρεψε τό βλέμμα του προς την ιερή μορφή της και γονάτισε ενώπιον της σεπτής εικόνας; Ποιός δεν αίσθάνθηκε σαν να βρήκε τό λιμάνι που άναζητούσε για να ξεκουρασθεΐ και να συνεχίσει μέ ανανεωμένες τίς δυνάμεις τό ταξίδι του;

Νά, γιατί ό ιερός ύμνογράφος όνομάζει την Παναγία μας και πλοίο και λιμάνι· γιατί είναι και τά δύο για έμās τούς ανθρώπους, που άγωνιζόμασθε άκόμη στή γή για να φθάσουμε στόν προορισμό μας, για να φθάσουμε στό άκύμαντο λιμάνι της βασιλείας των ούρανών, εκεί όπου μās περιμένει και ή Ύπεραγία Θεοτόκος.

Άπευθύνοντάς της, λοιπόν, σήμερα μαζί μέ τά άλλα χαΐρε του Άκαθίστου Ύμνου της και τό «χαΐρε, όλκάς των θελόντων σωθῆναι· χαΐρε, λιμήν των του βίου πλωτήρων», άς άποφασίσουμε να έμπιστευθοΐμε τή ζωή μας και την πνευματική μας πορεία στή μητρική άγάπη της Παναγίας μας. Άς αξιοποιήσουμε την εύκαιρία την όποία μās προσφέρει, να γίνει Αϋτή και για μās τό πλοίο που θά μās όδηγήσει στή σωτηρία μας, να γίνει Αϋτή τό λιμάνι που θά μās προστατεύει και θά μās αναπαύει μέχρι να φθάσουμε στόν τελικό προορισμό μας.

Μία μόνο προϋπόθεση ύπάρχει: να κάνουμε και έμείς αϋτό που έκανε σέ όλη τή ζωή της ή Παναγία. Νά υπακούουμε στόν Υίο της, όπως και ή ίδια μās συνέστησε λέγοντας: «Αϋτοϋ άκούετε».

Και να είμεθα βέβαιοι ότι Έκείνη θά μās όδηγήσει μέ άσφάλεια στόν Υίο της και μέσα από τίς δυσκολίες και τίς ταραχές της παρούσης ζωής θά μās άξιώσει της σωτηρίας και της αιώνιου μακαριότητος.